

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

BMP.0790.3.6.2025(4)

Pan

Adam Krzywoń

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na wystąpienie Pana Rzecznika z 27 sierpnia 2025 r.¹ w przedmiocie *aktualnej sytuacji dotyczącej pojemności i zaludnienia strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców*, na wstępie pragnę podkreślić, że wszystkie działania prowadzone przez Straż Graniczną są ukierunkowane na utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w zachodzących procesach migracyjnych, również poprzez wydolny system detencji administracyjnej. W związku z powyższym za zasadne należy uznać tworzenie odpowiednich narzędzi w zakresie reagowania kryzysowego minimalizujących wszystkie obszary ryzyka związane z obecną presją migracyjną.

Złożoność i wielokierunkowość presji migracyjnej występującej w ostatnich latach determinuje komplementarny zakres działań podejmowanych w obszarze detencji administracyjnej, wpływając bezpośrednio na jej kształt i potencjał kwaterunkowy. Najważniejszym elementem przedmiotowych działań pozostaje sprawne i skuteczne zabezpieczenie pobytu cudzoziemców na potrzeby prowadzonych wobec nich postępowań administracyjnych.

Odnosząc się do materii poruszonej wystąpieniu Pana Rzecznika należy wskazać, że proces zwiększania potencjału kwaterunkowego² poprzez zakwaterowanie cudzoziemców w strzeżonych ośrodkach w taki sposób, że dostępna na osobę powierzchnia w pokoju mieszkalnym jest obniżona, nie mniejsza jednak niż 2 m², przebiega adekwatnie do występujących potrzeb. Możliwość ta jest wykorzystywana wyłącznie w sytuacji konieczności umieszczenia jednocześnie dużej liczby cudzoziemców w ośrodku detencji administracyjnej.

Jednocześnie należy zauważyć, że przywołane w wystąpieniu Pana Rzecznika pojęcie „minimalnej powierzchni” określa powierzchnię przeznaczoną tylko i wyłącznie dla pokoju mieszkalnego i nie odnosi się do całej przestrzeni życiowej dostępnej dla cudzoziemca w ośrodku. Zgodnie bowiem z obowiązującymi zasadami, określonymi w porządku wewnętrznym każdego ośrodka, osoba umieszczona w nim ma zagwarantowaną swobodę poruszania się po obiektach strzeżonego ośrodka – z wyłączeniem części administracyjnych. Zatem

¹ Pismo o sygn. XI.540.78.2025.JO.

² poprzedzony szczegółową bieżącą analizą występowania różnego rodzaju zagrożeń migracyjnych oraz możliwych sposobów szybkiego reagowania na te zagrożenia

cudzoziemcy mają prawo korzystać z dostosowanej w sposób optymalny do ich potrzeb infrastruktury zewnętrznej i wewnętrznej ośrodka w czasie wolnym bez ograniczeń, tj. w godzinach 07.00-22.00³. Stąd też stosowanie analogii pomiędzy obiektami detencji administracyjnej a jednostkami o charakterze penitencjarnym nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistości. Obiekty te funkcjonują bowiem na całkowicie odmiennych zasadach.

W kontekście powyższego warto również zwrócić uwagę na regulacje dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE⁴, które uwzględniają – w sytuacjach wzmożonego napływu cudzoziemców i trudności przyjęcia ich w ośrodkach detencyjnych – możliwość umieszczenia cudzoziemców w zakładach karnych. Jednak, w ocenie resortu spraw wewnętrznych i administracji, takie rozwiązanie byłoby bardziej dotkliwe dla cudzoziemców, dlatego zdecydowano się na umieszczanie ww. osób w strzeżonych ośrodkach kosztem czasowego zmniejszenia metrażu przypadającego na jedną osobę w pokoju mieszkalnym.

W odniesieniu do zawartej w wystąpieniu Pana Rzecznika tezy o naruszeniu standardów międzynarodowych i stwarzaniu realnego zagrożenia dla bezpieczeństwa samych cudzoziemców pragnę podkreślić, że nadzór nad legalnością i prawidłowością pobytu cudzoziemców w strzeżonych ośrodkach i aresztach dla cudzoziemców sprawują sędziowie penitencjarni sądów okręgowych, właściwych ze względu na miejsce położenia danego ośrodka. W szczególności są kontrolowane i oceniane warunki bytowe, stan opieki medycznej oraz poszanowanie praw osób umieszczonych w ośrodkach. Przesyłane dotychczas do Komendy Głównej Straży Granicznej sprawozdania z wizyt sędziów penitencjarnych przeprowadzonych w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców zawierają pozytywną ocenę funkcjonowania tych obiektów, nie wskazując tym samym na naruszenie art. 30 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, nakładającego na władze publiczne obowiązek poszanowania i ochrony godności ludzkiej. Określone ustawowo prawa cudzoziemców przebywających w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców są gwarantowane i przestrzegane przez Straż Graniczną.

Przedstawiając powyższe jednocześnie informuję, że w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji nie są prowadzone prace legislacyjne dotyczące zmiany § 11 Regulaminu organizacyjno-porządkowego pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie dla cudzoziemców⁵.

Dodatkowo warto wskazać, że Straż Graniczna prowadzi stałe bieżące analizy sytuacji migracyjnej, w ramach których bierze pod uwagę możliwość wystąpienia

³ z wyłączeniem czasu przeznaczonego na posiłki

⁴ z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przybywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 348, str. 98, z późn. zm.).

⁵ stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie strzeżonych ośrodków i aresztów dla cudzoziemców (Dz.U. z 2023 r. poz. 719).

różnego rodzaju zagrożeń migracyjnych. Obecnie ww. formacja analizuje prawdopodobieństwo wystąpienia zwiększonej skali migracji przez Polskę cudzoziemców przedostających się na terytorium Unii Europejskiej z wykorzystaniem szlaku migracyjnego prowadzącego przez Bałkany Zachodnie.

Zwiększona możliwość wystąpienia ww. zagrożenia wymagałaby dodatkowych działań, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa i zapobieżenie jego niekorzystnym konsekwencjom. Jednym z elementów odpowiedzi mogłoby być zwiększenie zdolności Straży Granicznej w zakresie detencji – w tym głównie na potrzeby przekazania migrantów do państwa właściwego w zakresie rozpatrzenia ich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej – przede wszystkim w oparciu o istniejącą już infrastrukturę.

Z poważaniem

z up. Maciej Duszczyk

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)